

**Hatırlamak ve Anlatmak
için Şehre BAK**

Sergi 2016

Şehre açılan bir dam, içe oturan bir taş, görünmeyen insanlar, saklı kalanlar, göçenler, hatırlayamayanlar, tene yazanlar, hayatla akanlar, hayatı yapanlar... Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK sergisi birbirlerini ve yaşadıkları coğrafyaları keşfetmek üzere bir araya gelen 24 gencin gözünden yaşadığımız ülkeye, şehirlere, insanlara, mekânlara, dönüşüme, bugüne, geçmişe, hafızaya, uzaklıklara ve yakınlıklara dair hikâyeler anlatıyor. Farklı şehirlerden hikâyelerin peşinden giden fotoğrafçı ve yönetmenler, bir yılı aşan bir süre boyunca atölyelere katıldılar, fotoğraf ve video projeleri için ortak çekimler gerçekleştirdiler, geldikleri şehirleri ve kimliklerini kolektif üretimin bir parçası yaptılar.

Türkiye'nin batısından doğusuna farklılıkların derinleştiği ve ortak yaşam umudunun gölgelendiği bir dönemde, burada ve bir arada yaşamaya dair pek çok mesele gençlerin projelerine konu oldu. Şehirlerde yaşanan dönüşümler, meydanların gizli özneleri, Batı'ya sürgün edilen kuşakların toplumsal ve kişisel hafızası, Doğu'da çatışmasız dönemlerde gündelik hayat, alternatif yaşam alanı yaratan kadınlar, bedenleriyle farklı hikâyeler anlatanlar, şehrin kültürel eşiklerinde yaşayanlar... Gençlerin tüm bu hikâyelerin arasından duyulan sesi, bize geçmiş ve bugünün geleceğe dair ne söylediğini tartışma imkânı sunuyor.

Danışmanlar

Berke Baş, Can Candan **docistanbul - Belgesel Araştırmaları Merkezi**
Refik Akyüz, Serdar Darendeliler **Geniş Açı Proje Ofisi (GAPO)**
İrem İnceoğlu, Zeynep Gönen, Gökçe İnce

Proje ve Sergi Koordinasyon Ekibi

Eylem Ertürk, Latife Uluçınar **Anadolu Kültür**
Övgü Gökçe Yaşa, Mukadder Ezel Yılmaz **Diyarbakır Sanat Merkezi**

Video Projeleri Kurgu Gökçe İnce

Fotoğraf Projeleri Sergi Tasarımı Serdar Darendeliler

Video Post-prodüksiyon ColorUp

Fotoğraf Baskıları LamArts Fineart Print

Grafik Tasarım Vahit Tuna Tasarım ve Danışmanlık

Grafik Tasarımcı Ece Eldek

Sergi Kurulum Kubilay Özmen

Sergi Teaser Yapım UKA Film

Proje Videosu Yapım Murathan Sırakaya

Altyazı Çeviriler Kawa Nemir (Kürtçe), Ayşegül Koç (İngilizce)

Çeviriler Kawa Nemir (Kürtçe), Nazım Dikbaş (İngilizce)

Basın ve İletişim Mehtap Doğan, Sevil Gedik

Dijital İletişim PAZ Film Ajansı

Teşekkürler

Anahit Hayrapetyan, Serra Akcan, Serpil Polat, Sevgi Ortaç, Koray Kesik,
Şeyhmus Diken, Şahin Sonyıldırım, Funda Erkal, Dilek Kurt, Şengül
Ertürk, Derya Bozarlan, Özlem Yılmaz, Roza Erdem, Aslı İldir, Eceworx.

Fotoğrafçılar ve Yönetmenler

Aliye Erkurtulgu (İzmir)
Aram İkrım Taştekin (Diyarbakır)
Atahan Eker (İzmir)
Ayberk Ersürmeli (Çanakkale)
Barış Can Ayata (Batman)
Berivan Akelma (Diyarbakır)
Derya Gümüş (Batman)
Gizem Demirtaş (İzmir)
Gözde Özkurt (İzmir)
Melikenaz Yalçın (Aydın-İzmir)
Mert Gözmen (Diyarbakır-İstanbul)
Mesut İslah (Balıkesir)
Murat Kartal (Diyarbakır)
Murat Yüksel (Mardin)
Onur Tekin (Çanakkale)
Osman Sadi Temizel (İzmir)
Özgür Hiçyılmaz (İzmir)
Özlem Avunç (Diyarbakır)
Recep Seyhan (Diyarbakır)
Recep Susem (İzmir)
Refiq Dildar (Batman)
Serdar Nas (Şırnak-Van)
Yağmur Cihan (Balıkesir)
Zehra Güzel (Urfa)

**Fotoğraflar ve
Videolar**

doğu'nun sayfiyesi: hazar

Fotoğrafçılar **Atahan Eker, Murat Kartal**

48 adet pigment baskı fotoğraf (çeşitli ebatta), anı fotoğrafları,
folyo baskı göl çizimi, American Bristol'e baskı 5 çeşit 1000'er adet kartpostal, 2015
Hazar Gölü ve çevresi (Elazığ)

Hazar, Elazığ'ın Sivrice ilçe sınırları içinde yer alan bir göl. Aynı zamanda bölgede yaşayanlara şehir hayatından uzaklaşıp nefes alma fırsatı veren büyük bir sayfiye alanı. *Doğu'nun Sayfiyesi: Hazar*, Diyarbakır ve bölgede yaşayan farklı sosyal ve ekonomik geçmişlerden insanların, dünden bugüne Hazar Gölü çevresinde oluşturdukları tatil alışkanlıklarına odaklanıyor. Gölün çevresinde şu anda yirmiden fazla dinlenme tesisi, tatil köyü, otel, kamp, piknik alanı ve yazlık site bulunuyor. Bu çalışmada balıkçılıktan su sporlarına farklı uğraşların, villalardan çadır kamplarına farklı tatil alışkanlıkları ve ilişkilerin öne çıktığı hayat tarzlarıyla karşılaşıyoruz. *Hazar*, aile albümlerinden alınmış hatıra fotoğrafları ile güncel fotoğrafları bir arada sunarak, Doğu'nun gündelik yaşamına ve sayfiye anlayışına bir pencere açıyor.

Atahan Eker 1988 yılında İzmir'de doğdu ve hâlâ burada yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğrafçılık Bölümü son sınıf öğrencisi. Fotoğraf çekmenin yanı sıra, doğaya ve bisiklet sporuna ilgi duyuyor. Murat Kartal 1987 yılında Diyarbakır'da doğdu, Diyarbakır'da yaşıyor. Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Ana Sanat Dalı mezunu. 2013'te Diyarbakır'a geri dönen Murat, ilgilendiği hikâyeleri kolektif sanatsal üretim aracılığıyla aktarmaya yöneldi. Diyarbakır'da Bağlar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde fotoğraf öğretmeni olarak çalışıyor. Atahan ve Murat, daha önce çalışılmamış bir konu üzerine yoğunlaşmayı tercih ederek doğudaki sayfiye hayatını fotoğraflamaya karar verdiler ve Hazar Gölü'ndeki çeşitli tesislerde yaz ayları boyunca farklı kesimlerden insanların tatil alışkanlıklarını kayda geçirdiler.

koma dam

Yönetmenler **Berivan Akelma, Yağmur Cihan**

*Kısa metraj video, 12'27", Şubat 2016
Batman*

Koma Dam, Batman'da bir apartman damını kendi mekânları kılan kadınların hikâyesi. Bölgenin kültüründe ayrı bir yeri olan, özellikle yaz aylarında sohbetin, birlikte vakit geçirmenin ve açık havada uyumanın mekânı olan dam, plansız şehirleşen Batman'da kadınların alternatif yaşam alanına dönüşüyor. Dışarıdaki muhafazakâr dünya, tıpkı erkekler gibi buraya giremez! Gündüzleri annelerin ve çocukların, geceleri ise genç kadınların kullandığı bu mekân, yemek yemekten sohbet etmeye, halaydan film izlemeye kadar pek çok gündelik pratiğe ev sahipliği yapıyor. 'Kendine ait ortak bir mekân' kurmanın keyfini merkeze alan, diğer damlardaki yaşamın hafifçe kadraja girmesiyle şehre bir pencere açan *Koma Dam*, bizi beklenmedik bir mekânda yaşamı yeniden örgütleyen heyecanlı genç kadınların dünyasına dâhil ediyor.

11

Berivan Akelma 1990 yılında Dicle, Diyarbakır'da doğdu ve hâlâ burada yaşıyor. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü mezunu. Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde yüksek lisans eğitimi alıyor. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Proje Ofisi'nde mimar olarak çalışıyor. Kadın çalışmaları alanında özel olarak kadın, emek ve şehir ilişkisine ilgi duyuyor. Yağmur Cihan 1992 yılında Bursa'da doğdu, Balıkesir'de yaşıyor. Balıkesir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü mezunu. Balıkesir Üniversitesi Kadın ve Yaşam Topluluğu ve Balıkesir Kadın Yaşam ve Özgürlük Platformu'nun kurucu üyesi. Amatör fotoğrafçı olan Yağmur kadın, mekân ve kadın emeği arasındaki ilişki üzerine kafa yoruyor. Kadın mekânları kavramından yola çıkan Berivan ve Yağmur, Batman'da bir apartman damında alternatif bir mekân yaratan genç kadınların hikâyesini filme aldılar.

son bakkal

Fotoğrafçılar **Melikenaz Yalçın, Recep Seyhan**

58 adet pigment baskı fotoğraf (13,3 x 20 cm.),
12 adet aydıngere baskı fotoğraf ve harita (çeşitli ebatta), 3 adet duvar kağıdına baskı
panoramalar (çeşitli ebatta), 2 adet defter, 2015
Diyarbakır, İzmir

Son Bakkal, Diyarbakır ve İzmir şehir merkezlerinde kentsel dönüşüm sebebiyle yıkıma maruz kalan mahallelerde değişen hayatı bakkallar üzerinden anlatıyor. Çalışma Diyarbakır'ın tarihî Sur ilçesindeki Ali Paşa ile İzmir'in Konak ilçesinde ağırlıklı olarak Romanların yaşadığı Ege ve 'küçük Mardin' olarak anılan Kadifekale mahallelerinde yaşayanların deneyimlerine odaklanıyor. Yıkılmakta olan üç farklı bölgede yaşayan ve dükkân işleten, aynı zamanda mahallenin belleğini oluşturan son bakkalların hikâyelerinde; binalar, evler, dükkânlar kadar, yerel dayanışma kültürünün de dönüşümüne tanık oluyoruz. *Son Bakkal*'da sadece yıkımla değil, büyük bir belirsizlikle yaşama ve mücadele deneyiminin yansımalarını görüyoruz.

* 2015'te Suriçi'nde başlayan ve şiddetlenen çatışmalar, bu bölgede yaşanan deneyimi çok farklı bir boyuta taşıdı. Çatışma, yıkım ve kitlesel göçler sonucunda bugün kentte ve insanlarda oluşan tahribat geri dönülmez bir noktada...

13

Melikenaz Yalçın 1988 yılında İstanbul'da doğdu. Van'da büyüdü, Ankara'da okudu, Aydın'da yüksek lisans yaptı. İzmir'de yaşıyor. Ege Üniversitesi Klinik Psikoloji Anabilim Dalı'nda doktora yapıyor. Amatör olarak fotoğrafçılıkla ilgileniyor ve şehirdeki sıradan insanların hikâyelerini merak ediyor. Recep Seyhan 1987 yılında Suriçi, Diyarbakır'da doğdu ve burada yaşamaya devam ediyor. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Kimya Öğretmenliği Bölümü mezunu. Özel bir şirkette muhasebecilik yapıyor. Diyarbakır Fotoğraf Amatörleri Kulübü (DİFAK) üyesi olan Recep, kentsel dönüşüm ve Hewsels Bahçeleri ile ilgileniyor. Melikenaz ve Recep, BAK'ın ilk atölyesindeki sokak egzersizi sırasında ilgilerini çeken fikrin peşinden gittiler; kentsel dönüşümün mahalle hayatını ve kültürel değerleri değiştirme biçimini bakkalları fotoğraflayarak anlatmaya çalıştılar.

hayıt

Fotoğrafçılar **Aliye Erkurtulgu, Mert Gözmen**

41 adet pigment baskı fotoğraf (çeşitli ebatta), anı fotoğrafları,
2 adet arşivsel baskı illüstrasyon, 2015
Söke (Aydın)

Çalışma, adını Akdeniz bölgesinde bolca bulunan, 'beşparmak otu' olarak da bilinen, sapı sepet ve şemsiye yapımında kullanılan 'hayıt' ağaççığından alıyor. 1970'te Çanakkale'den Aydın'ın Söke ilçesine göç eden Purçu ailesi, geçimini hayıttan plaj şemsiyeleri yaparak sağlıyor. Uzun süredir şemsiye yapımıyla uğraşan ailenin büyük oğlu Özcan Purçu ise farklı bir yol izleyerek, 2015 yılında meclisin ilk Roman milletvekili oldu. *Hayıt*, Purçu ailesinin fertleri ve ürettiklerine odaklanarak Roman bir ailenin gündelik yaşantısını fotoğraflarla aktarıyor. Ekonomik özgürlük ve emeğe dikkat çeken çalışma, Romanların yerel ekonomideki yerini de bir aile hikâyesiyle birleştiriyor.

Aliye Erkurtulgu 1991'de İzmir'de doğdu ve burada yaşamaya devam ediyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü son sınıf öğrencisi olan Aliye, gündelik hayat alışkanlıkları, farklı kültürler, modern hayat gibi konulara ilgi duyuyor. Mert Gözmen 1994 yılında Diyarbakır'da doğdu ve 2015 yılında İstanbul'a taşınana kadar Diyarbakır'da yaşadı. Türk Telekom Anadolu Teknik Lisesi'nden mezun. Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'ne hazırlanıyor. İnsan hikâyelerini merak eden Mert, özellikle Roman kültürüne ilgi duyuyor. Aliye ve Mert, Roman kültürüne duydukları ilgide ortaklaşarak, Aydın'ın Söke ilçesinde yaşayan ve hayıttan şemsiye yapımı ile uğraşan Purçu ailesinin hayatını ve üretimlerini fotoğrafladılar.

zîlan

Yönetmenler **Derya Gümüş, Özgür Hiçyılmaz**

*Kısa metraj video, 16'43", Şubat 2016
Batı Anadolu*

1930'da Van'ın Erciş ilçesinin Zilan bölgesindeki Kürtlere yönelik yapılan katliamdan sağ kurtulan ve Batı illerine sürgün edilenlerin hafızasının izini sürmeye yönelik bir çaba *Zîlan*. Katliamdan 85 yıl sonra biri Vanlı diğeri Rizeli iki genç, sürülen ailelerin katliama dair hafızalarını kayda almak ve sürgünün onlar üzerindeki etkisini görmek için Batı Anadolu'daki bu şehirlerden birini ziyaret ediyor. Bütünüyle kaybedilmiş bir geçmiş, nesiller arası aktarımın olamadığı, kabullenmek üzerine kurulu bir bugünle birleşiyor *Zîlan*'da. Film, kulak verdiği insanlar ve kaydettiği mekânlara hem yakın hem mesafeli durmaya çalışırken, hatırlayamamanın ve konuşamamanın şiirsel bir ifadesi haline geliyor.

Derya Gümüş 1986'da Van'da doğdu, Batman'da yaşıyor. Van depreminin ardından ailesi ile birlikte Batman'a göç etti. Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen ve Teknoloji Bölümü mezunu olan Derya, Batman'da bir ilköğretim okulunda fen ve teknoloji öğretmeni olarak çalışıyor. Geçmişte yaşanan katliamlar ve bu katliamların bellekte bıraktıkları ile ilgileniyor. Özgür Hiçyılmaz 1992'de Rize'de doğdu, İzmir'de yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü son sınıf öğrencisi. Rize'nin bir köyünde büyüyen Özgür, Türkiye'nin geçmişindeki büyük toplumsal olayları hatırlamanın ve onlarla yüzleşmenin önemli olduğunu düşünüyor. Zilan Katliamı üzerine çalışmaya karar veren Özgür ve Derya, birkaç kuşak önce Batı Anadolu'ya sürgün edilmiş ailelerin katliama ilişkin hafızalarını kayda almak üzere yola çıktılar.

tene yazmak

Fotoğrafçılar **Barış Can Ayata, Gizem Demirtaş**

19 adet pigment baskı fotoğraf (çeşitli ebatta), anı fotoğrafları,
gazete ve dergi kupürleri, folyo baskı dövme ve stensil uygulamaları, 2015
Batman, Diyarbakır, İzmir

Tene Yazmak Batman, Diyarbakır ve İzmir’de, hayatlarını belirleyen olaylar ve insanlara dair izleri bedenlerine nakşeden üç karakterin dövme üzerinden bu hayatların bağlandığı diğer hikâyelere açılıyor. Batman’da Dicle Anter’in bir aile simgesi haline gelen dövmesinden babası Musa Anter’in kaybına, Diyarbakır’da barış dövmesi yaptıran Helin’den 15 Şubat’ta kendini yakan yakın arkadaşı Mustafa’ya ve İzmir’de Tayfun’un dövmelelerinden genç yaşta hayatını kaybeden ve kalbi Tayfun’a nakledilen Oliver’e varıyoruz. Kişisel hafızanın ve kimlik algısının bedende nasıl ifade edildiğini gösteren *Tene Yazmak*, insanları birbirine bağlayan ve birbirinden ayıran hikâyelere dair kısa bir bakış sunuyor.

Barış Can Ayata 1988 yılında Ovacık, Tunceli’de doğdu, Batman’da yaşıyor. Dicle Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi mezunu. Dicle Üniversitesi Tiyatro Topluluğu (DÜNİT) ile başlayan tiyatro serüvenine çeşitli gruplarda devam etti. Batman İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü’nde veteriner hekim olarak çalışıyor. Siirt Üniversitesi Zootekni Bölümü’nde yüksek lisans eğitimi alıyor. Barış Can, kimliğini şekillendiren asıl unsurların, yaşadığı şehirler -Dersim, Diyarbakır ve Batman- olduğunu düşünüyor. Gizem Demirtaş 1992 yılında Çanakkale’de doğdu, İzmir’de yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Bölümü son sınıf öğrencisi olan Gizem’in önceleri yalnızca şehirlerdeki tarihî binalar ile sınırlı olan ilgisi, artık insan hikâyelerini de kapsıyor. Gizem ve Barış Can hafızanın ve kimliğin bedendeki izlerinin peşinden giderek, dövme yaptıran üç karakterin hikâyesi üzerinden bireysel ve toplumsal hafızanın katmanlarını aralayan *Tene Yazmak* projesini ürettiler.

imbpoz (imroz)

Yönetmenler **Murat Yüksel, Onur Tekin, Zehra Güzel**

Kısa metraj video, 16'42", Şubat 2016
Gökçeada (Çanakkale)

IMBPOΣ (İmroz), bugün Gökçeada olarak bilinen coğrafyada yaşayan insanların hikâyelerini paylaşmayı amaçlayan kısa bir belgesel. Film, Türkiye'de Rumlara yakından bakarak hem iktidarın toplumu yaralayan acımasızlığının, hem de her türlü kimliğin ötesine geçen güçlü bir aidiyet duygusunun izlerini takip ediyor. Aynı zamanda 'cezaevi' olmanın reva görüldüğü bir adanın da hikâyesi olan *IMBPOΣ*, adadaki mekânların görüntüsüyle, yaşanan kayıplara rağmen birbirine tutunan insanların tanıklıklarını röportajlar aracılığıyla bir araya getiriyor. Toplumsal ve kişisel hafızanın ancak bu insanların hatırladıkları ve anlattıklarıyla, mekânda halen görülebilen izlerden ibaret olduğu notunu düşerek...

21

Murat Yüksel 1988'de Osmaniye'de doğdu, Mardin'de yaşıyor. Afyon Kocatepe Üniversitesi Gıda Teknolojisi Bölümü mezunu. Mardin Dargeçit İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nde memur olarak çalışıyor, çeşitli web sitelerinde yurttaş haberciliği yapıyor. Dersimli, göç hikâyeleri olan bir ailenin üyesi olan Murat, devlet tarafından sürgüne gönderilen insanlar ve kimlik sorunları ile ilgileniyor. Onur Tekin 1990'da İstanbul'da doğdu, Çanakkale'de yaşıyor. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Seramik Bölümü öğrencisi. Çeşitli kültür sanat projelerinde yer aldı. Sesini kaybetmiş insanların hikâyelerinin anlatılmaya değer olduğunu düşünüyor. Zehra Güzel 1988'de Urfa'da doğdu ve burada yaşamaya devam ediyor. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği mezunu. Bir ortaokulda resim öğretmenliği yapan Zehra, resimleri ile birçok sergiye katıldı. Mülteciler ve göç konuları ile sıradan insanların hikâyelerine ilgi duyuyor. Ekip İmroz'la, yakın tarihiyle Gökçeada ve sakinlerinin hafızalarındaki izlerin peşine düştüler.

olağan haller

Fotoğrafçılar **Osman Sadi Temizel, Özlem Avunç**

33 adet pigment baskı fotoğraf (çeşitli ebatta), 2015
Diyarbakır, Midyat (Mardin)

Olağan Haller, Türkiye’de çatışma ve acıyla anılan coğrafyalarda halkın gündelik yaşamını fotoğrafla aktarmak üzere, çatışmasızlık devam ederken tasarlanmış bir çalışma. Su kenarları, havuzlar, sokaklar, alışveriş merkezleri, sanat atölyeleri, festivaller, pazarlar, düğünler, kafeler, parklar, kamplar... Diyarbakır’da ve Mardin’in Midyat ilçesinde insanların boş zamanlarını geçirdiği, dinlendiği, eğlendiği, rahatladığı, birbirlerine değdiği çeşitli mekânlara bakarak, hayatın akışı ve olağanlığına tanıklık ediyoruz fotoğraflarla. Bununla birlikte 2015 yılı içinde yoğunlaşan çatışmalar, buradaki hayatı bütünüyle durdurarak bölgede yaşayan insanların yaşamını derinden etkiledi. Çalışmaya konu olan mekânların bir kısmı çatışmalarda tahrip oldu. *Olağan Haller*, şehirlere ve insanlarına bakmanın bütünlüklü yollarını fotoğrafla araştırırken, çatışmasız dönemlerdeki olağan hayata devam etme arzusunun da bir ifadesi.

23

Osman Sadi Temizel 1991 yılında Denizli’de doğdu, İzmir’de yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü öğrencisi. Ağırlıklı olarak belgesel fotoğraf çalışmalarına yoğunlaşan Sadi’nin işleri çeşitli sergi ve dergilerde yer aldı. Liseyi bitirdikten sonra Şırnak’ta yaptığı askerliği sırasında doğuyu görme fırsatı oldu. Özlem Avunç 1987 yılında Diyarbakır’da doğdu ve burada yaşamaya devam ediyor. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü mezunu. Diyarbakır’da bir ilkokulda rehber öğretmen olarak çalışan Özlem, 3 yıldır tango dans eğitimi alıyor. Doğunun medyadaki temsilinin bölgenin gerçeğini yansıtmadığını düşünüyor. Sadi ve Özlem doğunun her yönüyle ele alınıp gösterilmesi gerektiğine inanarak, insanların gündelik hayattan keyif aldıkları anlara odaklanan bir çalışma tasarladılar ve hayatın ‘olağan halleri’ni fotoğrafladılar.

taş

Yönetmenler **Aram İkrâm Taştekin, Gözde Özkurt**

Kısa metraj video, 7'40", Şubat 2016, Diyarbakır

Kısa metraj video, 3'45", Şubat 2016, İzmir

Taş, birbirinden uzak coğrafyalarda yaşayan ve farklı yaşam deneyimlerinden gelen iki genç yönetmenin ortak bir kavramdan yola çıkarak kendi dünyalarını yansıttıkları iki video çalışmasından oluşuyor. Çalışma, tarih boyunca çeşitli amaçlar için kullanılmış, dile türlü şekillerde dâhil olmuş ve kavramlaşmış bir nesnenin anlam sınırlarını farklı açılardan ele alıyor. Bu sınırların bir ucunda, Kürtlerin çocukluklarından itibaren yaşadıkları coğrafyanın fiziksel özellikleri ve onun üzerinde yürüyen mücadeleden ayrı düşünemedikleri taş imgesi var. Diğer uçta ise hafızanın, beden ve onları çepeçevre saran kültürün ve dilin içinde bilinç ve bilinç dışı arasında salınan binlerce imgeden biri olarak 'taş' var.

Aram Taştekin 1988 yılında Diyarbakır'da doğdu ve hâlâ burada yaşıyor. Cegerxwîn Kültür Merkezi Oyunculuk Bölümü mezunu. Şanoya Yekta Hêvî Tiyatro Grubu'nda oyuncu. Ayrıca tiyatro ve drama eğitmenliği yapıyor. Her şehrin ve kültürün kendi hafızası olduğunu ve farklı kültürlerin bir arada yaşayabilmesi gerektiğini düşünüyor. Gözde Özkurt 1989'da Amasya'da doğdu, İzmir'de yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Film Tasarımı ve Yazarlık Bölümü mezunu. Kısa ve orta metraj kurmaca film senaryoları üzerinde çalışan ve yaratıcı drama eğitimleri alan Gözde, şehir mekânlarının tarih boyu farklı kullanımları ve şehir efsaneleriyle ilgileniyor. Aram ve Gözde, "taş"ın farklı anlamları ve kendilerindeki yansımalarıyla ilgili iki bağımsız video ürettiler.

gizli özne

Yönetmenler **Ayberk Ersürmeli, Serdar Nas**

*Kısa metraj video, 12'40", Şubat 2016
Diyarbakır, İzmir*

Diyarbakır ve İzmir'de sıklıkla ziyaret edilen iki mekân: Mardinkapı Keçi Burcu ve Konak Saat Kulesi. Uzun yıllardır bu iki mekânda çalışan ve başkaları tarafından çekilen anı fotoğraflarında farkında olmadan görünmeyi başaran birileri var! *Gizli Özne*, sosyal medyada dolaşan anı fotoğraflarında görünen bu 'birileri'ni daha yakından tanımak üzere yola çıkıyor ve onları kendi fotoğraflarıyla buluşturuyor. Böylelikle, büyük kalabalıkların ziyaret ettiği, şehrin simgesi haline gelmiş tarihî ve turistik mekânlarda çalışan insanların dünyasıyla tanışıyoruz. *Gizli Özne*, hep 'orada' olduğu halde görünmeyen bu insanlara ve onların görünmeyen emeğine dair küçük izlenimler toplarken, şehrin göbeğindeki saklı hikâyelerin kapısını aralıyor.

Ayberk Ersürmeli 1994'te İstanbul'da doğdu, Çanakkale'de yaşıyor. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nde okuyan Ayberk üniversitenin sinema topluluğunun aktif bir üyesi. Kısa film çalışmalarında yer alıyor. Serdar Nas 1991'de İdil Şırnak'ta doğdu, Van'da yaşıyor. Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği mezunu. Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde aynı alanda yüksek lisans yapıyor. Sosyal medya yönetimi, mobil uygulamalar, yapay zeka algoritmaları, grafik tasarımı ve yaşadığı bölgenin sosyolojik yapısı ile ilgileniyor. Ayberk ve Serdar "dünyanın en çok fotoğrafı çekilen adamı" başlıklı bir gazete haberinden hareketle şekillendirdikleri filmlerinde, İzmir ve Diyarbakır'da en fazla anı fotoğrafı çekilen mekânlardan ikisinde arka planda yer alan ve çalışan insanları anlattılar.

veger (dönüş)

Yönetmenler **Mesut İslah, Refiq Dildar**

Kısa metraj video, 13'45", Şubat 2016
Batman, Kozluk (Batman), Güroymak (Bitlis)

Hacı Selahattin 104 yaşında bir Koçerdir. Bu yaşına kadar göçebe hayatı sürdürmüştür. Yaşından dolayı artık yükseklerle çıkamayacak hale gelen Hacı, genç Koçerlerin hayvanları yaylalara çıkarttıkları süre zarfında, altı ay şehirde çocuklarının evinde kalır. *Veger (Dönüş)*, arzuladığı topraklardan uzakta olan Hacı'nın şehrin kasvetini üzerinde taşıdığı, kendisini yaşlı ve kimsesiz hissettiği loş odalarda başlıyor. Koçerler hayvanlarla birlikte yayladan indiklerinde, bir an önce Kozluk Ceznê'ye kavuşmayı uman Hacı'nın da özlediği topraklara adım atma vakti geliyor. Böylelikle film, küçük kapalı odalardan çıkarak, geniş alanlarda çalışan ve çadırlarda yaşayan Koçerlerin yaşamına çağırıyor bizi. *Veger*, Koçerlerin nesilden nesile aktarılan yaşam biçimlerine ve toprakla kurdukları ilişkiye bir an için misafir olmamızı sağlıyor.

Mesut İslah 1994 yılında Eskişehir'de doğdu, Balıkesir'de yaşıyor. Balıkesir Üniversitesi Mimarlık Bölümü son sınıf öğrencisi olan Mesut, Balıkesir Sinema Amatörleri Derneği üyesi. İlgi alanları arasında şehirler ve şehirlerdeki eşikler, kimlik kaybı ve göç var. Refiq Dildar 1992 yılında Batman'da doğdu ve burada yaşamaya devam ediyor. Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema ve TV Bölümü son sınıf öğrencisi olan Refiq şehirlerdeki gündelik hayat, göçebe kültürü ve sıradan insan hikâyeleri ile ilgileniyor. Kurgu alanında çalışmalarını sürdürüyor. Mesut ve Refiq filmlerinde, eşikte yaşayan 104 yaşındaki Koçer Hacı Selahattin'e, şehirdeki yalnız hayatından çıkarak genç Koçerlere katılması sırasında eşlik ettiler.

BAKarken

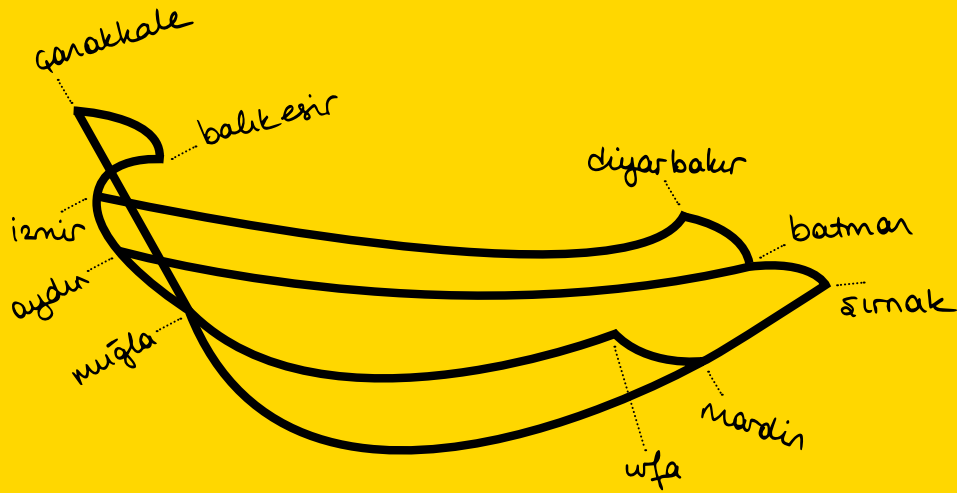
Yönetmen **Recep Susem**

11 adet kısa metraj video, 2'-4', Şubat 2016

Aydın, Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir, Gökçeada, Hazar Gölü, Mardin

BAKarken, Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK proje gruplarının 2015 yılı boyunca farklı şehirlerde gerçekleşen atölye, buluşma ve üretim süreçlerindeki deneyimlerini kayda alıyor. Bu kısa videolarda, katılımcıların ekip arkadaşlarıyla olan diyalogları ve beraber ürettikleri fotoğraf ve video çalışmalarına ilişkin yaklaşımları çekimler sırasındaki küçük anlarda açığa çıkıyor. *BAKarken*'de, farklı geçmişlerden ve kültürlerden gelen gençlerin, ortak bir sanatsal üretim pratiği içinde, hikâyelerini anlattıkları insanlar ve şehirlerle nasıl bir ilişki kurduklarını izliyoruz. Yeni insanlar ve mekânlar keşfeden ve kendi ifade alanlarını yaratma çabası içinde olan gençlere kulak verirken, bir yandan da Türkiye'nin değişen siyasi ve toplumsal gündeminin onları nasıl etkilediğine tanıklık ediyoruz.

Recep Susem 1991 Bitlis doğumlu. 2004 yılından beri İzmir'de yaşıyor. Yaşar Üniversitesi'nde Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü'nü bitirdi ve aynı bölümde yüksek lisans eğitimine devam ediyor. Çeşitli projelerde kameramanlık ve yönetmen asistanlığı yapan Recep'in kısa film çalışmaları ve senaryoları bulunuyor. Şehirlerin çeperlerindeki yaşamlar, şehir ve taşranın kesiştiği, farklı hayatların birbirine geçtiği mekânlar ilgisini çekiyor. Recep, atölye çalışmaları ve yapım dönemi boyunca ekipleri takip ederek BAK'ın belleğini kayda aldı ve ortak üretim sürecine bakmamızı sağlayan kısa videolar yaptı.

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK, Türkiye'nin farklı şehirlerinden gençleri buluşturan bir ortak kültürel üretim projesi. BAK, programa dahil olan gençleri bir araya getirerek birbirlerini ve yaşadıkları şehirleri tanımalarını ve birlikte çalışarak şehirlerine dair hikâyeleri fotoğraf ve video projeleriyle aktarmalarını amaçlıyor.

İlki 2013-2014'te dört şehirden 24 katılımcıyla gerçekleştirilen BAK, 2015-2016'da yürüttüğü ikinci döneminde coğrafi kapsamını genişleterek çağrısını Aydın, Balıkesir, Batman, Çanakkale, Diyarbakır, İzmir, Mardin, Muğla, Şırnak ve Urfa'dan 20-28 yaş arası, video ve fotoğrafa ilgi duyan gençlere yaptı. Belirlenen katılımcılar ile birlikte ilk atölye çalışması Mart 2015'te İzmir'de, ikinci atölye çalışması ise Mayıs 2015'te Diyarbakır'da gerçekleştirildi. Atölyeleri takiben yürütülen çekimler ve yapım sonrası süreçleri sonucunda farklı coğrafyalardan 24 genç, şehir ve hafıza teması etrafında ortak 5 fotoğraf ve 6 video projesi ürettiler. Projeler Mart – Haziran 2016 tarihleri arasında İstanbul DEPO, Diyarbakır Amed Sanat Galerisi ve İzmir K2'de Türkçe, Kürtçe ve İngilizce olarak üç dilli sunuluyor.

Anadolu Kültür ve Diyarbakır Sanat Merkezi tarafından yürütülen BAK projesi, docİstanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi ve Geniş Açık Proje Ofisi (GAPO) ile işbirliği içinde gerçekleştiriliyor. Proje Charles Stewart Mott Vakfı, Açık Toplum Vakfı ve İsveç Başkonsolosluğu tarafından destekleniyor.

Yürütücüler ve Ortaklar

Anadolu Kültür

Anadolu Kültür 2002 yılında, kültür ve sanatın farklı alanlarından ve sivil toplumdan kişilerin, Türkiye'nin farklı şehirlerinde ve yurtdışında kültürel ve sanatsal projeler yürütmek amacıyla bir araya gelmesiyle kuruldu. Sanatın paylaşılması ve kültürel işbirliğinin; farklı toplumsal geçmişlere, ulusal veya etnik kimliklere sahip bireyler arasında diyalog ve karşılıklı anlayış gelişmesine katkı sağlayacağına inanarak çalışmalarını sürdüren Anadolu Kültür; sanatsal işbirliği ve eleştirel tartışmalara alan açacak mekânlar yaratırken, kültürel çeşitliliğin çatışma unsuru değil zenginlik olarak algılandığı, çoğulculuğu önemseyen, önyargılardan arınmış bir toplumun gelişimine ve toplumsal değişime katkı sunmayı amaçlıyor. www.anadolukultur.org

Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM)

2002 yılında Anadolu Kültür'ün Diyarbakır şubesi olarak kurulan Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM), sanatın Diyarbakır ve çevresinde üretilmesine ve izlenmesine katkı sağlamayı amaçlıyor. Diyarbakır'da sivil toplum ve kültür sanat alanında faaliyet gösteren yerel ortaklarıyla, Türkiye'de ve uluslararası alanda geliştirdiği kurumsal ve bireysel ortak projelerle çalışmalarını sürdüren DSM, Diyarbakır'ın yerel potansiyelinin hem Türkiye'nin diğer şehirleriyle hem de uluslararası mecralarla ilişkilenmesinde bir köprü görevi üstlenmeyi sürdürüyor. www.diyarbakirsanat.org

docistanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi

2007'de kurulan docistanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi, belgesel sinemanın geçmişi, bugünü ve yarınını odaklanarak, tüm açılımları ile ilgilenen ve özellikle de Türkiye'de yaratıcı belgesel sinemanın tanınması, anlaşılması ve üretilmesi için çalışan bir araştırma, eğitim, politika ve iletişim merkezidir. <http://docistanbul.blogspot.com>

Geniş Açı Proje Ofisi (GAPO)

Geniş Açı Proje Ofisi (GAPO), Geniş Açı Fotoğraf Sanatı Dergisi (1997-2006) sürecinde kazanılan deneyim ve bilgi birikimiyle fotoğraf alanında projeler gerçekleştirmek amacıyla 2007 yılında kuruldu. Organizasyonel ve küratoryal bir ekip olan GAPO, ulusal ve uluslararası sanat kurumlarıyla işbirliği içinde sergiler, atölyeler, eğitim programları düzenlemek ve yayıncıların yanı sıra fotoğrafçılara danışmanlık hizmeti verir, gezici sergiler ve paralel etkinliklerinin koordinasyonunu yapar ve fotoğraf alanında ileri seviyede kurslar düzenler. www.gapo.org

BAK Proje Süreci

Çağrı ve Katılımcıların Belirlenmesi

1. Atölye Çalışması | İzmir

Araştırma Dönemi

2. Atölye Çalışması | Diyarbakır

Çekimler ve Post-produksiyon

Sergiler | İstanbul, Diyarbakır, İzmir

Kasım 2014 – Şubat 2015

9 – 15 Mart 2015

Mart – Mayıs 2015

23 – 29 Mayıs 2015

Haziran 2015 – Şubat 2016

Mart – Haziran 2016

KİM? HANGİ KONU? HANGİ HİKAYE? NEREDE? NASIL? (1-2 CÜMLE) YAPILABİLİRLİK?

fkmizmir

şifre: fkmizmir.955

ERİŞİM JOSEF KOUDEKA

1. Gizli Özne V (Ayberk + Serdar) - İzmir Saet Kulesi
- Hasankeyfi - Batman
- Çarşakale Truva At
2. ^{Ciran} ~~Konşu~~ ^{Ciran} Konşu V (Eda + Aram) DB, İzmir, İstanbul
İzmir Bölgesi Esintisi
3. Hesirê Gelîye Zilan VA (Özgür & Derya) Aydın - Van (Ribeck)
4. Hayali Ev / Kullandın Ev Maketi F (Şevda & Mert) DB
5. AĞLAMAK ESİBENDİ F (SADİT ÖZLEM) DB - Mardin / Şırnak
6. NERDEYİM BEN F (DİLAN MUSTAFA) Mardin - İzmir
7. DEMİR ATLILAR F+V (MURAT SİTANON) Mardin - Aydın - Van - Mardin
8. ^{Nişpeti Dibini} BİR BAKARGA GÖRÜYÜM V (REFİK GÖZDE) Batman - İzmir
9. DEĞ / DÖNME F (BARİŞCAN & GİZEM) Mardin - Batman - DE
10. Mekân Bî Melin V (ONUR & MURAT) Mardin - DB - Çarşakale - Batman
11. YANSIMA NİZESİ F (ALİYED & CELAL) İzmir - Batman - Çarşakale
12. GİZİK V (VELİ & ZEHA) URFA Kadın Cezaevi - NİĞLA Erkek Cezaevi
13. KAPALI KUTULAR ARDINDA METREKAREK YAŞAYAR V/F (YAŞMUR & BERKAN) DB - Balıkesir
14. ŞEVKAT BAKKAL F (RECEP MELİKE) DB - İzmir

MERTİÇ - Afirlerde saklanan narın eller - 7 Güneş günleri

GÖZDE → Sıkıcı ve boğucu bir şehir
kendi kendine Effendi müdavim
yürüyor. Hava 1.2 katmanlı paralel düşüyor

REFİK - barajlı. nişpeti dibini görünce devan ettirmesi

ALİYE - Görülebilirlik için telefonların pratiklerin buluşlarına dikkat çekme
Fotoğraf - seni fotoğraflar
Modern insan hikayeleri

ARAM - Video
Yaşamışların bıraktığı izler, bireysel hikaye
aynı hatlamaya gıyayın bilele görüne
Sıkıyık - kayıp köy - bölgede yaşamaların evraksal
kayıpları

ŞEVDA - Tek tipletirme / Fotoğraf
Görülebilir yaşam - apartmanlaşma süreci
apartmanın insan hayatı

CELAL - Fotoğraf
Bir bakışın gözünden çevreyi fotoğraflar
72 fotoğraf la Batman'ın okutmuş
sivilleşme.
Batman'ın da sınırlarıyla sınırlı, orası

EDA - Fotoğraf / Terim yapılar, Rumeler, gençlikler
Terkatmiş bir ev - işle bir terim.

MERT GİZEMEN - Fotoğraf - Güneşler - Dışarı / Gerçekmiş fotoğraf.

ÖZGÜR - F+V - Aile - kendinden gelen okullar
bir köyden hikayesini anlatıyor.

MESUT - F → Fikir

DERİN - V → kendini anlatmak Zilan Kallima

GÖZDE

- 1) KONU BELİRLEMEK
- 2) LİTERATÜR TARAMASI (Okuma Araştırma)
- 3) VERİ TOPLAMA
- 4) VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ
 - GÖZLEM
 - GÖRÜŞME
 - SÖZLÜ TARİH
 - ARŞİV TARAMA

ERK KOUDEKA

**Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK
Sergi 2016**

Anadolu Kültür
Cumhuriyet Cad. No:40 Ka-Han
Kat:8 Elmadağ 34367 İstanbul
www.anadolukultur.org

İstanbul, Mart 2016

BAK 2016 sergi kitapçığı, Anadolu Kültür ve Diyarbakır Sanat Merkezi tarafından, docistanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi ve Geniş Açık Proje Ofisi (GAPO) ortaklığıyla yürütülen Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK projesi kapsamında hazırlanmıştır.

BAK projesi Charles Stewart Mott Vakfı, Açık Toplum Vakfı ve İsveç Başkonsolosluğu tarafından desteklenmiştir.

Kitapçıkta yer alan metinler proje katılımcıları ve yürütücülerine aittir, destekçi ve işbirliği yapılan kurumların görüşlerini yansıtmaz.

Yayına Hazırlayanlar

Eylem Ertürk, Övgü Gökçe Yaşa

Tasarım

Vahit Tuna Tasarım ve Danışmanlık

Baskı

A4 Ofset Matbaacılık San.ve Tic.Ltd.Şti.

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK 2016 sergi kitapçığındaki görseller, BAK katılımcılarının projeleri ile Anadolu Kültür ve BAK arşivinden derlenmiştir.

ANADOLU KÜLTÜR

DİYARBAKIR SANAT MERKEZİ

DİYARBAKIR BüYüKşEHİR BELEDİYESİ

SIGMA

